

Библиотека
Лемко-Союза
Ч. 11.

ВАНЬО ГУНЯНКА

Правда о России

ТИПОГРАФИЯ ЛЕМКО-СОЮЗА
2490 PROFESSOR ST. CLEVELAND, O.

1935

БИБЛИОТЕКА ЛЕМКО-СОЮЗА, Ч. 11.

ВАНЬО ГУНЯНКА

ПРАВДА О РОССИИ

ТИПОГРАФИЯ ЛЕМКО-СОЮЗА

2490 PROFESSOR ST.

CLEVELAND, O.

1935

2359

Правда о России

Чом мы интересуемся Россиом?

НИЯКОМ другом державом, хоц их ест выше 80, світ так сегодня не интересуея, як Сов. Союзом. Бо Сов. Союзом интересуются не лем дипломаты, политики, економисты, генералы, капиталисты, географы, як всіма другыма державами. Сов. Союзом интересуются рабочы массы цілого світа, интересуются всі угнетены народы. Интересуются зато, бо в Сов. Союзі примінена нова державна конституция, котра устраният всякы кляссовы и национальны привилегии.

Што значыт кляссовы привилегии? Кляссовы привилегии мали, приміром, в старой Росии, дворяне-шляхта, духовенство и богаче. Тоты привилегиованы кляссы могли жыти выгодно трудом бідной кляссы, трудом всей народной массы.

Привилегии национальны мае народ в националистичной державі, приміром в Польшы польский народ, в Чехословакии чешский, в Югославии сербский, в Румынии румынский. Тоты сильнійшы народы в тых державах учат так, што тоты державы их, они мают мати ліпше право до жытя в тых державах, як народны меншинства. Такы националистичны державы стараются тоты меншы народности в “своих” державах вынародовити, вынищити. Або в “своих” колоніях, где они выкорыстуют т. з. малокультурны, нецивилизованы народы.

Таких кляссовых и национальных привилегий конституция Сов. Союза не признае. Конституция Сов. Союза установлена в интересі бідных народных масс и угнетеных народностей старой Росии. И потому бідны массы и угнетены народы цілого світа интересуются Сов. Союзом и смотрят на него, яко на своего будущего спасителя. Бідны

массы и угнетены народы світа вірят, што, коли при помочы той новой конституции Сов. Союз стане богатом и сильном державом, то он поможе им порвати несправедливы конституции, кляссовы и национальны привилегии, а установити таку саму конституцию, такы самы права, як в Сов. Союзі.

И потому то бідны робочы и угнетены народы так интересуются Сов. Союзом, потому так прислухуются каждой вісти, яка с той першой робочой державы приходит, и радуются вістям успіхов Сов. Союза, а смутятся, коли учуют о неудачах.

Мы, лемкы, належыме до бідной кляссы. У нас ніт богачов капиталистов. Мы всі бідны. Наш народ, наши братья найбіднійшы в Европі. У нашего народа дуже мало, и то найпланшой, каменистой землі, котра його выживити не може.

Мы народ угнетеный национально сильнійшыма сусідами. Угнетаный віками пануючыма народами в тых державах, до котрых нас насилу присоединили. Мы так світом забыты, што коли по войні парцелювали империялисты Европу наново и при той новой парцеляции Европы от ока гварантовали меншинствам якы-такы национальны права, нашу лемковску территорию ани не вспомнули. Нас якбы там не было. Наши 650 русских сел на запад от Ужа и Сяна были записаны з одной страны границі за словацкы, з другой за польскы. И зато тепер з нами правительства тых держав совсім не рахуются, заводят свои школы, свою "культуру", переиначают нас силом на свое. Кто опреся тому, того преслідуют.

Як видиме, то мы, лемкы и бідны и народно угнетены. И уж тым самым мы должны интересуватися том державом, котра поставила за свою головну ціль и задачу — оборону и свободу бідных и угнетеных.

Кромі того мы маме ищы одну причину, котра змушат нас интересуватися ищы больше от других Сов. Союзом, бо тоту державу строит в огромном большинстві

народ славянський русський, нам найблисший. А крім того ми находимся в такому положенні, по причині бідности нашого краю, што велика часть нашого народа змушена глядати спасенія в емиграції, а в Сов. Союзі огромны пространства урожайной землі, котра жде колонистов. Видов на нашу емиграцію в други страны світа сегодня ніт, а хоцбы и были, то в Сов. Союзі нашы емигранты будут чутися больше якбы у себе, в своем краю, в своей державі, среди своего народа, а в других странах світа будут чутися на чужині.

Тото національне родство з русским народом и тота надія на землю, тоты дві причыны зробили з нас, лемков т. з. “руссофилов”, або, як звыкли называти нас “самостийники” украинці и “патриоты” полякы — “москвофилов”. Том прозывком они хотіли выразити свою ненависть к великорусскому народу, штучно вщеплену политиками. Нам, тото слово, тота прозывка доказує, што лемкы интересувалися и старом, царском Россиом и стояли все за Россию инстинктивно, як штоси свое, найблисше. Мы так стояли за тоту стару Россию, што тысячы из нас стратили за ню в часі войны жытя, тысячы томилися в тюрмах. Мы любили Россию так, што многы политичны ошусты робили добрый бизнес на той нашой любви к России. Но мы слабо знали тоту стару Россию, бо мы жыли в Австро-Венгрии. Знали зме, што Россия огромна держава, што в России великы обшары землі, што там много хліба, великы лісы. Тым, кому тоты обшары землі, тот хліб, тоты лісы належат, кто и як тым газдує, мы интересувалися мало, мы того сами не розуміли, а выяснити, поучыти нас, не было кому.

Пару слов о Старой России.

Памятам русско-японску войну. Мы, лемкы, стояли по стороні России. Хотіли зме, штобы Россия побідила. Но русска армия отступала и отступала. Японці взяли Порт-Артур. Затопили русский флот, розбили русску армию.

Припоминам собі одного старого лемка, што як японці взяли Порт-Артур, то тот старый лемко плакал, як мала дитина. Дост, што войну з Японіом Россия програла, Россия, котра мала три раз больше народа от Японіи, а што до землі и земного богатства, яке тота земля крыла, то ниякого поровняня быти не могло, о много раз больше Японіи. Мимо того Россия оказалась слабша от Японіи.

Пришла світова война. Мимо огромной территории, огромной армии, німці били Россию. Били русских, бо у русских не было того оружия, што было у німцев. В тюрмі во Відні сиділ знаный чешский политик Др. Крамарж за свое руссофилство. Сиділи и нашы. И просятся раз Крамаржа, што он думат, кто тоту войну выграт, ци Германия и Австрия, ци Антанта до котрой належала и Россия? Крамарж на тото повідат, што выграт войну Антанта, але Россия войну програт.

Сегодня нам аж буде ясно, што Крамарж дуже добри предповіл, яко капиталистичный пророк. Но он втоды, в 1916 року, не предвиділ нияк Русской пролетарской Революции, а як предвиділ, то нияк не мог предвидіти ей успіха.

Крамарж виділ, што война затігатся, и што она пожерат огромны капиталы, котрых побіждены центральны державы не будут в силі Антанті звернути. Ни німецкы колоніи, ни тоты окравкы, котры могли Германиі забрати, коштов страшной войны покрыти Антанті не могли. А ту треба было конечно дачым покрыти тоты кошта, бо иначе, хоч и побідят Германию, то саму войну прогнали. И так, як сегодня видиме, сталося. Хоц союзники побідили Германию, то войну прогнали, бо коштов той войны ніт чым покрыти.

Германиа тото предвиділа, и потому, при конці войны, посредством Испаніи, предложила западным державам розділ России. Россия мала послужыти империялистам и капиталистам для покрытия огромных коштов світовой войны. То был єдиный выход для их капиталистично-империялис-

тичної системи: Взяти великы богатства России и запрячы ей народы, штобы отрабляли кошта их войны. Крамарж, сам капиталист, виділ тот єдиный выход и потому предповід, што западны державы выиграют, лем Россия програт.

Не треба собі представляти, што они непременно ділили бы Россию так, як приміром колиси розділили Польшу, што каждой державі приділили фалат Польши и каждая держава присоединила тот фалат и розшырила коштом Польши свои границі. Тепер империялисты и капиталисты знают тото инакше робити. Они, на папери оставили бы т. з. национальну Россию, лем поділили бы на свои сфери ей богатство. Они бы и царя оставили, або даякого Керенского тримали, на папери была бы “национальна Россия”, а ей богатства были бы в руках світових капиталистов. Богатствами России заплатили бы собі кошта войны. Россия стала бы таким жертвом, як, приміром, Китай.

А били царску Россию в остатных часах зато, бо в остатных войнах рішали уж не храбры войска з винтовками и штыками, як то было за часов Суворова, котрый приповідал своим войскам: “Пуля дура — штык молодец!” Тоты Суворовскы и Кутузовскы часы минули в початку XIX — а настал XX вік, коли вшытко рішат машина, сталь, техника, механізм — словом тяжка, желізна индустрия, котра єст фундаментом нового жытя, нового устройства народов на землі.

Царске правительство о индустрию не дбало. Розвитя индустрии, национальной индустрии, не было в интересі царского правительства и упривилегиованных клясс царской России, шляхты и духовенства. З розвитьом индустрии росне робоча клясса, котрой царь, його правительство, шляхта и духовенство, страшно боялися. Они не могли дати собі рады з невеликыма группами робочых по містах, котры все бунтувалися против кривд им чиненых. Царске правительство и тоты упривилегиованы кляссы добри знали, што коли з розвитьом индустрии взросне робоча клясса, то их скине и поставит своє, народне, робоче правительство.

Селянської класи цар, шляхта і духовенство не боялися, бо селянська класка була страшно темна, неграмотна, забобонна, духовенство прилагало всіх сил, щоби селянську масу держати в темноті. Для неї попи винаходили розмаїти чуда, нових і нових святих і їх мощи, нові і нові отпустові міста, нові адські страхи. І не дивно, що в старій царській Росії лем єдна частина "індустрії" перевищила захід, а то будова церковей і монастирей. Нигде в світі стільки і таких церковей і монастирей, як в Росії, не було.

В Ленінграді я мал случай осмотріти огромну будову Ісаакієвського Собора. Видно, що тим собором царське правительство хотіло перевищити всі церкви во світі. Утоды, коли захід почал горячково розбудовувати індустрію, в ХІХ вікі, вся Росія ставила в Петербургу огромный храм. Зо всіх стран Росії звозили на тот храм материял и будували го 40 літ. Будувал го архітект француз. Коли почал будувати, брати фундамента, тому архітекту было всего 30 літ. А коли покочыл будову, то был уж 70 рочным старцом. В нагороду, крім заплаты, царське правительство подарувало му тоты материялы, котры остали от будовы, за котры он взял выше полтора миллиона золотых рублей.

Тота будова стояла 23 миллионы зол. рублей, што в половині ХІХ віка был огромный капитал, за котрый можна было не одну фабрику збудувати. Лем один образ, котрый выложеный дорогыма, барвными каменями вмісто малюнка, стоял 70 тыся зол. руб., а таких образов в том храмі десятки. Перше были то малюнки славных маляров, но малюнки почали псутися, так што постановили всі тоты малюнки перерабляти на дорогу керамику и ишы не покочыли той роботы до революції.

Слідами столиці шли другы міста, а за нима села, так што, як ем вспомнул, нигде, в ниякой державі, стільки і таких величавых храмов, як в Росії, не было, не было стільки владык, духовенства, монахов. Мимо того,

коли пришла японська, а потім страшна світова війна, ніякого чуда не було, війну виграли погані японці, а потім громили руське православне воїнство безбожники німці. О зброю треба було просити другі держави, індустриальні держави, заграничних капіталістів, котрі за дороги гроші давали лихе зброю і лиху амуницію і разом плянували собі, як після розгрому Росії захоплять її багатства і запряжуть народи Росії розрабати ті багатства для себе.

Руська Революція.

Но коли вони так собі плянували, росла, кріпла руська партія більшовиків, під керівництвом Леніна, геніального вождя бідного народу, чоловіка, котрий вшитко виділ, вшитко знав, котрий виділ далеко вперед. Розумієся, що Ленін ясно виділ, що жде Росію по війні. Він виділ, що стара Росія паде жертвою пажерних імперіалістів і капіталістів, котрих він страшно ненавиділ, для боротьби з котрими посвятив ціле своє життя. Для боротьби з ними він організував партію більшовиків і таким духом натхнув ту партію, що кожен член був готовий на всяку жертву за звільнення і поправу долі бідного народу.

Коли стара Росія почала уже розвалюватися, коли армія тратила остатні сили на фронті, а в середині запанувала нужда і голод, коли Германія пропонувала "союзникам" Росії ділити Росію, Ленін і його партія прогнали Керенського, а захопили владу в ім'я бідного народу, робочих і селян, для рад, або совітів робочих і селян і було організовано совітське, революційне правління, правління бідного народу, диктатура бідного народу, або диктатура пролетаріята. Була встановлена нова конституція, нові народні права, силою котрих були уневажені всі привілеї пануючих до революції класів, всі багатства тих класів були націоналізовані, значить взяті на власність всього народу, його держави, так що

вся земля, земны богатства, копальні, фабрики, будовы — словом цілий огромный маєток одной шестой части світа перешол на власность народов бывшой царской России, бо тоту Россию заселяло много народностей, не лем русский народ. Всі тоты другы народности получили самоуправление в своих национальных справах и стали равными членами Союза Советских Социалистичных Республик (СССР), коротко Советского Союза.

Русска Октябрьска Революция (1917) была далеко меньше кровава от других революций в истории человечества. Народ массово стал за советску власть. Нове сов. правительство роздало народу оружие для защиты своей державы и своего народного правительства. Упривилегиованы классы за царского правительства, были народом зненавидены, так што ниякого опору среди народных масс найти не могли и сов. правительство в коротком часі завело бы порядок и взялося за устройство, будову державы, но капиталистичны правительства других держав постановили знищити Сов. Союз, и так почался поход на тоту нову, молоду робочу державу зо всіх сторон. Но, як знаме, Сов. Союз оборонил свой новый порядок, всі интервенты были розбиты благодаря тому, што из одной стороны армии интервентов империялистов состояли тоже из бідного народа, измученого войном и тот народ не хотіл воювати против таких же бідных братьов и готов был сам бунтуватися против своих панов, а з другой страны народы Сов. Союза показали таку завзятость в борьбі з интервентами, што нияка чужа армия не мала охоты воювати с тыма народами. Што до царских генералов, котры организовали при помочы “союзников” России войну против революции, то они не могли опертися на народны массы при своих старых порядках, и мимо найсильнійшой поддержки світовых империялистов и капиталистов, были розбиты и выгнаны за границу.

Индустрия.

И так народы Сов. Союза, под предводительством боль-

шевики, оборонили свою робочу державу и ей конституцію, значыт тоты новы права, котры принесла им революция. Но мы уж знаме, што Россия мимо огромных земных богатств была дуже бідна индустрияльно, а за час страшной світової войны и потом трилітної домової войны и интервенции и тотя слаба индустрия и тотя слабе газдовство было совсім знищене. И большевики добри розуміли, што така держава существовати не може, што при первом выгодном случаю капиталисты наложат свои лапы на тоту державу, на державу, котра посміла выламатися из под их законов, посміла забрати их маетки в той державі, посміла выступити против всіх старых порядков світа. Така держава мусит быти знищена — думали капиталисты.

На счастья и капиталисты розділилися на дві партии, што до того, як мае быти знищена тотя держава: Одны повідали, што треба знищити силом. Другы повідали, што для знищяня той державы не треба ниякой армии, ниякой силы, лем нич ей не помагати, оставити самой собі, замкнути, отрізати от світа, а она сама знищытця, бо без помочы капиталистов нияка держава существовати не може, хоч и промышленна, не то така гола держава, без индустрии, як Россия. Побідила тотя друга партія капиталистов и оставили Сов. Союз самому собі и ждали, коли змучены народы Сов. Союза скинут сов. правительство и запросят капиталистов, штобы им газдували.

Але и большевики тотя знали, што без индустрии совітска социялистична держава существовати не може. Ленин ясно и выразно заявил народу: Што або индустриялизуют свою державу, догонят и перегонят индустрияльно капиталистичны державы, або треба им буде пропасти, т. е. попасти в лапы капиталистов.

Минувшого року, 1934, минуло 17 літ от дня революции, 17 літ сов. власти. Но 4 літа сов. правительство стратило в боротьбі против врагов той власти, так што народном господарком занимается вшыткого яких 12 літ.

—За тоты 12 літ Сов. Союз выпередил в тяжкой ин-

дустрії всі європейські держави. За тоти 12 літ сов. правительство перетворило стару, безсильну Росію в першорядну державу, бо державу індустріальну. За тоти 12 літ сов. правительство зробило таку огромну роботу, на яку капіталістичні держави потребували 120 літ. Но тым державам было далеко лекше, бо банкиры давали кредиты, капіталісты єдны другым помагали, штобы потом ділитися народным трудом.

Сов. Союзу не помагали ніякы капіталісты, ніякы банкиры — бо як будут помагати, коли им наперед повіли, што они не маюť ніякого права до той державы и до єй богатства и об'явили, што будут боротися з нима за світове освобождение всіх народів от капіталізма, за світову революцію.

Тоты заводы, фабрики, копальні, будовы, електричні станції, канали, желізны дороги, всякы машини, от найделікатнійших моторів до великих паровозів и пароходів, будуєся о власных народных силах, його трудом и на його жертвах. Бо для той огромной будовы треба было заграничної помочы, помочы заграничної промышленности, треба было всяких машин и материялов, котрых ищы у себе не вырабляли. Заграничны фабриканты на кредит не дали. Треба было платити золотом и заграничном валютном. Скади той валюты взяти? Треба было продавати заграницу такы товары, котры были потребны народу в середині. Треба было продавати пожыву, як хліб, масло, яйця, мясо, треба было отнимати собі от уст, а вывозити в Англию, Германію за машини. Народ в Сов. Союзі мусіл обходитися, мусіл затігати пояс, голодувати, штобы лем збудувати сильну державу, промышленну державу, бо розуміл, што иначе поневолят го наново.

Земледіліє.

Розумієся, што трудно припускати, штобы весь народ Сов. Союза того розуміл, што його правительство хоче його добра и свободы. Правда, сов. правительство клало

найбільший натиск на просвіту народних мас, старалося освідомити всіх громадян, щоб кожен розумів справу, але це не так легко приходило побороти темноту, заотсталість і неграмотність, котру залишило в спадку царське правління. І прийшли іще великі труднощі в земледілії, такі труднощі, що вороги Сов. Союзу були певні, що це прийде кінець сов. влади, що селянство скине сов. правління і переможе, знищить всю роботу і права революції. Бо коли б селянство відкинуло нову форму земледілля, колективного, масового, промислового земледілля, то в господарстві цієї першої соціалістичної, робочої держави, прийшов би криза, земледілія залишилася б по старому, а промисловість по новому. Два порядки в одній державі не можуть бути. А це були б два порядки: Для селянина-власника капіталістичний, а для промисловості, для робочих, соціалістичний. Для села старий порядок, для міста новий. Так залишалося не могло, бо стало б ся так, як передвідали капіталісти, що сов. правління і сов. порядки самі від себе мусять упасти. Зрештою, на що треба було будувати трактори, хто їх буде використовувати, коли селянину на тому фалатку, на парі моргах, трактора не потрібно, не лем що не виплатить, але ані ніт де з ним обернутися, ані хто б з таким машиним знав обходитися, і на що, коли такий фалаток і будь-яким плугом зорі, плугом, котрий переходив з отця на сина і внука. Обробив собі кожен той кусок землі так, як го отец навчив, а як не зародило, то бог винуватий.

А тимчасом промислові центри росли, число робочих в промисловості зросло 5 раз, міста росли, потребували більше і більше хліба, м'яса, і все більше і більше будуть потребувати. В старій Росії поміщики продукували хліб масово, для своїх профітів, тепер поміщиків ніт і коли селянин заотстане в земледілії, то вся держава заотстане.

І, щоб з таким протиріччям села і міста, земле-

ділія и промышленности, покончыти, нова промышленность старому земледілію, місто селу, або робочы селянам предлагают зробити по селах такой порядок, як и в містах, такой порядок завести в земледіліи, як ест в промышленности.

— Мы — гварят робочы — робиме на заводі. Тот завод, на котром мы робиме, наша власность, не даякого там капиталиста богача. Он наш тот завод, и коли бы нам кто хотіл його отняти, то бы зме го убили. Але мы не розуміеме тоту свою власность, собственность, так, што каждый з нас посідат даякий кусок того завода, даяке колеско з машины, даякий кусок, даякий еден приряд в заводі, и што каждый с тым прирядом може зробити, што лем хоче, може до дому взяти, до воды шмарити, бо с такой роботы не мали бы ниякой корысти, ниякого доходу, ниякой заплаты, заробку, ани народ, ни наша держава не мала бы ниякой силы при такой глупой газдовкі робочых. А так глупо выглядат ищы ваша земля. Чом вам не зробити з вашой землі такой сам завод, як наш завод, лем же мы в свойом заводі будеме робити и массово выпускати для вас тракторы, машины, а вы в свойом, земледільском заводі, при помочы машин, котры от нас получите, будете массово продукувати хліб и всяку другу поживу для себе и для нас. При таком порядку и такой роботі, котра буде лекша, як каждому зособна, напродукуете дост хліба и для себе и для нас. И нам буде ліпше жыти и вам буде ліпше жыти и не наробитеся так тяжко, а будете богатшы . . . В противном случаю не утримае мы своих заводов, а вы своей землі, бо по наши заводы придут капиталисты, а по вашу землю вернут поміщыки.—

Колхозы.

Тоту науку робочых много селян сейчас порозуміло, особливо бідных и средних селян и організували из своих земель коллективны, общы, вспольны газдовства. Значыт, зляли свои грунтины в один великий кус землі и

почали обрабяти тоту землю разом. Но гдєкотры заотстали, хоц и не богаче, а также богаты селяне, котры мали землі больше, не хотіли такого порядку. Не лем не хотіли такого порядку сами, але бунтували против и тых біднійших, котры вступили в колхозы, а кто не хотіл их слухати, тому мстили. Почалася велика борьба на селі нового порядку зо старым. Розумієся, што правительство стало по стороні тых, котры боролися за новый порядок, за коллективне газдовство. Из одной стороны все больше и больше машин слало колхозникам, трактористов и инструкторов, из другой стороны в спорах колхозов с богачами, т. з. кулаками, брало все сторону колхозов, а кулаков слало на роботу в лісы. Было много жертв и из среды бідных и середных селян, котры не могли порозуміти того нового порядку. Были и такы колхозы, што были организованы под давлением містных властей, котрых большинство не розуміло того нового порядку, не розуміло, як то можна робити впольно. Стары порядкы так в народі закоренилися, што селянин воліл робити за кусок хліба у поміщика, як потом на той самой, уж селянской землі, для себе.

И правда, што много селян колхозников, цілы колхозы, котрых члены не розуміли нового порядку в земледіліи и выгод того нового порядку — голодували, не потому, што вымокло, або высхло, а потому, што не хотіли на коллективной землі робити. Я іхал з американским инженером, котрый робит в Ростові в заводі сель. хозяйств. машин. Достал пару місячний отпуск и іде отвідіти родных в Америкі, на весну вертат назад. Так тот инженер росповідал, што был два роки тому назад в єдном колхозі и виділ, як селяне іли лободу, а коли был того літа, то уж іли білый хліб. Тот примір, то найліпше доказательство успіха колхозов. Было много колхозов, што дост набідувалися и наголодувалися, а то тоты, члены котрых не могли порозуміти выгод коллективного газдовства. Но много колхозов дораз першого року мали далеко боль-

ше хліба с того поля, як даколи, коли тото поле обрабляли каждый особно, по кусочку, а то тоты, котрых члены дораз порозуміли выгоду колхоза. Тоты колхозы, а тым самым селяне тых сел, стали богатыми, мают под достатком хліба и гроша и каждый колхозник для себе и колхоз, яко всполне газдовство.

Там, где селяне уж порозуміли выгоду колхоза, зарабатуют так, як николи в России ниякий робочий ни селянин не зарабатвал. Много колхозников получило минувшого року за трудодень по пуді зерна (40 фунтов), а коли з дому робило пару людей, то за свою роботу получили в едном року больше, як вартало даколи ціле их господарство.

Такий колхоз управлят собі сам своим маетком, через свой выбранный уряд. Выбранный уряд смотрит за цілым газдовством колхоза, смотрит, як и сколько дней котрый член робит, опреділят справедливо трудодень так, што тот, котрый ліпше трудится, може в одном дню виробити два трудодни, а лінивому часто выходит так, што мисит два дни складати на еден трудодень. Коли зберут урожай, машина обрахуе, сколько намолотили, выдільат из урожая найперше за податок, потом от машин, на засів и на запас для громады, а решту распреділят по трудодням и каждому дают столько, сколько трудодней виробил. Коли урожай хороший, то за трудодень приходит больше, коли слабший, то меньше. Розуміеся, што до хорошего урожая причынятся найбільше добра обработка землі, котру може дати лем земледільска машина. И тота машина преконала уж о том совітских селян за тоты минувшы два roky, 1933 и 1934. Машина побідила упорство селян. Тепер они уж видят, яка то велика выгода земледільска машина. И розуміют, што промышленный робочий и сов. правительство хотят им добра.

Колхозне земледіліе в Сов. Союзі раз на все побідило. Сов земледіліе стало социялистичным, подобно сов. промышленности, місто и село, промышленность и земледіліе Сов. Союза зливаются в одно социялистичне хозяйство, га-

здовство, в сильну соціалістичну, індустріально-земледільську, державу. Правда, при той великій будові, при том великом прогресі переустроєння — народны массы Сов. Союзу вытерпіли великы недостатки, бо вшытко тото збудовано народным трудом и жертвом, но Россия не лем спасена, не лем не пропала, а стала уж сегодня найсильнішом державом світа. Ёй сила росне с продукциом ёй промышленности. А продукция росне. За час другой пятилітки продукция сов. индустрии должна взрости 2 и пол раз. И як перва половина той другой пятилітки показує, то тото станєся.

“Мы” — “Наше”

Вы не потребуєте іхати в Россию, штобы дознатися о рості сов. индустрии, преконатися, што там збудували великы заводы и фабрики, котры выпускают всякы машины и всякы товары, што Сов. Союз збудувал таку тажку индустрию, яком уж не може похвалитися нияка друга европейска держава, што там заведене нове індустріальне земледіліє. Вшытко тото можете дознатися ту, в Америкі, из американской прессы. Коли не вірите робочой прессі и робочой літературі о індустріальном и земледільском прогресі Сов. Союзу, берте буржуазну прессу и літературу, буржуазну статистику о той сов. будові и прогресі. И они признают тоту будову индустрии и постоянный рост ёй продукции. Но они пишут, што ціла тота индустрия выбудована невольничым трудом, под террором коммунистов. Што всі колхозы заведены силом, против волі народа. Што сов. власть триматся лем террором, што массы народа Сов. Союзу против сов. правительства и т. д. Што сов. правительство силом закрыват церкви, не позвалят молитися, переслідує всяку религию, што там пануют жыди и т. д.

Штобы дознатися правды о народі в Сов. Союзі, то треба там быти и говорити з людьми, преконатися, што тот народ думат, як он смотрит на сов. власть и на коммуни-

стичну партію, котра руководила и руководит том цілом будовом. Ци он розуміє того, што твориться в його державі, ци не розуміє — ци працює и приносить великы жертвы для державы сознательно, ци лем зо страху, под терором, як лишут враждебны Сов. Союзу газеты, особливо поповскы и фашисткы?

Тому, хто не бесідує по русскы, дуже трудно довідатися тоту правду в Сов. Союзі. Но тот, што бесідує по русскы, а знає говорити з народом, легко може довідатися правды, хоц не їздит по цілої Росії. Тот больше може довідатися в одном вагоні, як другий, котрый не розуміє по русскы, в своей подорожы по цілої Росії. И мене найбільше интересовало то, як относится народ до свого правительства. Ци он стоить за свое правительство, ци он против совітской системы. А може уж змучений том великанском роботом, а при той роботі великыма жертвами и недостатками. Та-ж кромі большевиков никто недавно не хотіл вірити, што тоты планы, тоты задачи, якы поставило пред собом сов. правительство, можуть быти выполнены, што русский народ вытримат тоты недостатки при тяжком труді.

В часі войны я говорил з одним німецьким солдатом, котрый вернул из русского фронта. И я просился того німецького солдата, як он смотрит на русского солдата. Німец гварит, што ніт такого солдата в світі, штобы столько вытримал, як русский. Німецький солдат ліпше дисциплинований, але мимо своей дисциплины не вытримат того, што русский солдат.

Вытримати, перетримати біду, недостатки, понести жертву для добра ближнього и будущего покоління — в характері русского народа. Той вытревалости русского народа треба завдячувати успіх той огромной перебудовы Старой Росії на Нову Росію.

Лем ем сіл на сов. пароход, сейчас почал интересуватися тым, як смотрит служба того парохода на свою совітську власть. Говорил с капитаном, правда, же не того

парохода, а другого, с тем самым капитаном, котрый был с пароходом "Комсомол" в Филадельфии. На нашем пароході іхал, яко пассажир. Он служыл и за царского правительства и тепер служыт за совітского. Повідаєт, што огромна разлика. Што йому тепер тота служба приходит лехше, бо т. з. дисциплина го не обходит, дисциплину на пароході тримають сами матросы. Они маюць свои права, знаюць тоти права и смотрят, штобы даякий товариш не преступил даяке право. Преступит раз, напоят го и выпишут тото його преступление в стінной газеті. Преступит другий раз, упоминаюць го острійше и загрозыть, што як ищы раз тото повторится, то он престане быти их товаришом, и на правду, коли третій раз преступит, тратит роботу и товаришей. Капитан им до того не мішаєт. Така товаришеска дисциплина поставила русских матросов в моральном отношении и дисциплині на первом місті в світі. Капитан гордо заявив, што коли из разных портов все полно скарг на матросов других держав на их буйство, пьянство, на совітских матросов ниякы скаргы не приходять.

Совітскы матросы и друга служба парохода чувствуєт, што тот пароход, на котром они плаваюць, их власность и зато не треба их наганять никому, штобы тримали порядок. Каждый має свою роботу и каждый старатся, штобы тота його работа была якнайліпше выполнена. Я слідил цілий час за женщинами, як они смотріли цілий час за чыстотом по коридорах, по каютах. В часі бури працювали до 12 в ноць, а о 5-той годині рано уж вставали и зас бралися до работы. Англійскы, американскы и французскы робочы не могли начудуватися на руску женщину. Прощуся одной из них, ци така работа для ней не тяжка, ци не думат квитувати.

"Но, гварит, не тяжка. Муж робит и добри зарабат, хоче, штобы я дома остала, але я хочу быти независима от него. Даколи дашто ся му звидит, друга ся му сподабат, тай буде до мене штуркати — а коли я працюю, мы обое

ровны и коли верну до дому, то уважат мене, яко свого товариша. Даколи, за царского режима, жена была невольница мужа, и хоц ищы тяжше от мужа наробилася, муж ей работы не цинил, цинил лем свою роботу. —

— Та не хочете уж старых порядков? — прошуся ей.

— Хоцбы нам пришло зубами боронити нового порядку, то го оборониме, а старого не хочеме! Правда, нам ищы трудно, але мы знаме, што приде ліпше, бо ліпше зависит от нас самых, от нашей работы. Знаме, што як будеме робити, так будеме мати.

Говорил я с инженерами на том пароході, котры вертали из своейою заграничною практикою. Всі ищы молоды люде, до 30 літ. Всі праві вертали из Америки, двоих из Англии. И всі были рады, што вертают в Сов. Союз, мимо того, што в Америці, ци Англии мали ліпшы выгоды, як в Сов. Союзі. Они нияк не могли привыкнути уж до капиталистичной системы жытя, не могли зжытися з людьми с капиталистичном душою, не могли порозуміти заграничною молодежи, котра, по их мысли, цілком не дбат за свою будучность, за будучность своего народа и своейою отчизны.

Розговорился з женою, котра спрятувала в готелю. За свою работу достае 100 руб. місячно. Не достане мяса по низкой ціні, ани молока, бо по причине браку тых продуктов мясо и молоко по низкой ціні можут достати лем робочы фабричны и тоты, што тяжко робят. Робочы, котры легко робят, мусят обходитися до того часу, покаль и для них не буде, покаль не буде для вшиткых.

И якже смотрит на тото тота жена?

— До 28 року, до начала пятиліткы, мы мали вшиткого дост. Але знате, як вы хочете справити собі пальто на зиму, вы мусите отложыти, мусите отняти собі от уст и наскладати на пальто, бо инакше будете в зимі терпіти холод. Так и мы робиме. Нам треба индустрии, бо без индустрии бы зме пропали. И мы обходимеся и не ропщеме (не нарікаме). И мы видиме, што уж найтяжшы недостат-

кы прешли, мы перетримали, а много збудували. Мы уж не боимся зими, бо уж маме пальто.

В Сов. Союзі вы мало услышите “я”, “мое”. Праві все чуєте “мы”, “наше”. Тото “мы” и “наше” доказуе чудес:

От віков стояло на середині площади якисе старе муриско, може йщы татаре тото муриско почали бурити, но не дали им розбурити и оно так стояло и шпетило Москву до 1934. В 1934, пред 7 ноября, повіли собі студенты унвеситета, што тото муриско треба спрятати и очыстити площадь до 7 ноября. И вышло до работы 1000 студентов и на переміну прятали 3 дни и три нocy. И не лем спрятали муриско, але выровняли площадь и заляли бетоном. И то никто их до того не наганял, ани никто им за тоту роботу не заплатил.

Идеме коло библиотеки Ленина, на углу улицы огромна гора розвалин. Шуфлюют жены тоту гору в троки. Ніт ищы тельо “штимшувель”, мусят ручныма шуфлями шуфлювати. Гварит моя жена до мене:

— “Тоты жены не спрячут тоту гору ани за три рокы!

Але преходиме тамади на четвертый день, а той горы уж ніт, лем вальцы ровнают росшырену улицу.

Тоты чуда робит тото нове чувство совітских граждан, котре они выражают словами: “мы”, “наше”. Такого чувства, такого розуміня ніт в других державах світа и зато в других державах депрессия. И не думайте, што приде конец депрессии даякым иным чудом, кромі того едного: “мы”, “наше . . .

Як долго людям будут мильшы слова: “я” и “мое”, як слова “мы” и “наше”, так долго буде депрессия, безроботя и біда.

Стара и Нова Віра.

Нашых вірующих карпатороссов найбільше грызе тото, што большевики уничтожают церков, замыкают и бурят храмы божы, забороняют правити богослуженія, преслідуют духовенство и т. д.

Яка правда о церкви в Сов. Союзі?

Правда тота, што в Сов. Союзі стара віра упадат, а с том старом віром упадат и церков. Не лем православна стара віра, але каждая стара віра народів Сов Союза упадат, упадат віра єврейска, магомеданска и всякы стары віры поганскы, котры сохранилися до революції среди сибирских племен. Місце тых старых вір занимає нова віра — єдна для всіх народів Сов. Союза — віра в счастье ту на землі. Тото счастье людей маює выкути собі сами люде, через справедливе устройство жытя, устройство своей общой державы, через разработку земных богатств той державы. Тота разработка тых земных богатств має принести всім выгодне, довольне жытя.

Повідаює, што всі стары віры так учат, што лем для даякой части людей, для кляссы людей, належытсья легке, довольне жытя, а масса народа має страдати, робити на тоту упривилегиовану кляссу. И так было в старой России, што тота стара віра была дуже выгодна и поплатна для царя, дворян, духовенства и богатой кляссы — а для народной массы тоты стары віры были якбы стіном, котра не допускала до народных масс науки, світа. Пануючы кляссы сами выробили из той старой віры таку стіну, котра засланяла народным массам світло, науку, правду.

Русска Революция не бурила церкви, храмы, не преслідувала и не преслідує стары віры народів Сов. Союза. Вшытко, што Русска Революция зробила, то тото, што розбурила тоту стіну темноты, котру выбудувал старый царский режим при помочы тых старых вір народів старой России. И коли тота стіна упала, народы старой России увиділи, што они были ошуканы пануючыма кляссами, што тоты пануючы кляссы употребляли тых старых вір лем для устройства ліпшого жытя для себе коштом труда народных масс, што тоты стары віры они мали лем за орудие для вытиснення богатств из народів для себе.

И коли большевики, через просвіту, открыли тоту правду народным массам, народы Сов. Союза отвернулися от тых старых вір добровольно, не под примусом, як бесідуює

нам ту, за границом. Я думам, што коли бы большевики отберили тоты стары віры сілом, бурилі церкви, боронілі молітвы да старых богав, то встрылібы опор у народа. Но большевики того не робілі і не робят. Большевики лем учат, а от той науки упадаюць стары віры.

Я віділі многа, многа церкваў у Ленінградзі і Маскві. Нікто не зрываў з іх крестав. Стаяць яны як стаялі. Но яны або закрыты, або адкрыты яка музеі. Бурят церкву, коли яна стоіць на дарозі даякой новай будовы, як то робят і ў Амерыцы. Я віділі ў Маскві акало 20 церкваў з аднаго місця, но лем ў найменшай царкве правілі богаслужэнне і ў той царкве было лем 10 старікав і старушок. Нікто ім не мішаль, нікто ім не докучаль, нікто іх не пераслідуваў.

Мы чытаем, што ў Мексыцы, ў Іспаніі, народ, долги вікы ошукаваны духавнікамі, кінуты буріць і паліць церкви. Русскі народ паказаўся культурным народам і того не робіць. Он розуміе, што муры не віноваты, а віноваты стары рэжым, старая навука. Он розуміе, што с упадкам старога рэжыма і староў навуцы мёртвы будовы не могуць го павольваць. Он сматрыць на іх, яка на історычны памятку.

У Ленінградзі стаяць, як стаялі памятнікі царей, ў Маскві на вежах Крэмля і на дзяржавных будовах блішчась царскыя орлы. Тота барз зачудова заападнаеўрапейскых рабочых дэлегатав. Просіць едэн маладога русскаго рабочаго, чом яны тота не спрычут. А тот зачудова гварыць:

— Таж то історычныя памяткі!

Нігде так не ціняць історычныя памяткі, як ў Сав. Саюзі. Русская Рэвалюцыя не лем не знішчыла історычных памяток русскаго народа, але прывела іх да парядку і ажы тота, котры за царскай Расіі былі скрыты, адкрыла для всего народа. Як за цара церкви, так тепер музеі полны народа. Многа церкваў замяніно на музеі. Сав. гражданін розуміе тепер церкву, яка музей. Коли я, прыміром, прасіўся о церкву ў неділю, то мя спыталі:

— Вам что? музей?

Разом зо старом віром народ совсім стратил дни старого тыждня. Никто вам не може повісти, який сьогодні день тыждня. Старый тыждень и його дни, имена тых дней, в Сов. Союзі затрачены, мимо того, што сов. газеты все ищы значат свои даты днем старого тыждня и чыслом дня місяца, приміром: Вторник, 1 января 1935. Но народ того не триматся. Робочий рахуе час по дням місяца. Каждый сов. гражданин знае, який сегодня день місяца, як из нас, в старом краю, на селі, каждый знал день тыждня, но зато мало кто знал, який день місяца, мусіл посмотрити в календар. Так сов. гражданин мусит смотрити на газету, штобы знал, який сегодня день старого тыждня. Бо новый тыжден, робочий тыждень, там инший, 5 дней працуют, а 6-ый день — выходной день. А тот выходной день припадат все в тоты дни місяца: 6-го, 12-го, 18-го, 24-го и 30-го. Зато сов. робочий рахуе и знае точно дни місяца. Коли місяц має 31 дней, то сов. гражданин робит в тот 31-ый день.

Як они привыкли до того и як думают о том рахунку, што то рахунок часу их, то подам примір:

В одну неділю входит в нашу комнату жена, котра пряче в готелю и гварит:

— “Поздоровляю Вас з вашим заграничным праздником!” И то не так, жебы хотіла з нас посміятися, лем щыро хотіла нас привитати. У них, сов. гражданин, в Сов. Союзі, иншы праздники, а унас, заграницом, иншы. Мы, по ей розуміню, можеме собі свои праздники тримати, а они будут свои. Коли вам, за границом, выгодны свои, стары порядки, то собі тримайте стары, а мы собі установили новы и будеме тримати новы.

Русский народ не хоче никому силом накидати свои новы порядки. Там и в самом Сов. Союзі сут люде, особливо стары люде, котры ищы тримают стару віру, а никто з них не смієся, не докучат им и не старатся силом переиначыти их на нову віру.

Том терпимостьюм можна обьяснити того, што русский

народ откинул Троцкого и Ко., котрый хотіл накинуги революцию цілому світу, а стал єдинодушно по стороні Сталина и тых лидеров, котры оставили другим народам самым выбрати революцию, або остати при старых порядках, а сами занялися будовом своей державы.

Жыди в Сов. Союзі.

Кромі церковного вопроса в Сов. Союзі, нас карпатороссов мучыт ищы жыдовский вопрос. Где лем обернемеся, то нам нашы патриоты бесідуют, што в Сов. Союзі пануют жыди, што жыди захватили власть над русским народом и мучат го, як мучыли Христа и т. д. Розумієся, што кто из нас лем кус думат, то тому не повірит, бо трудно повірити, штобы яких два-три миллионы жыдов панували над 170 миллионами, не лем русских, але и других народов Сов. Союза. Бо што, в таком разі тоты народы вартают?

Але они, тоты патриоты и нашы протоєреи, знают, чом так бесідуют, они знают, што наш неграмотный, темный карпаторосс ненавидит жыда. Ненавидит того жыда найперше, яко иновірца, котрый даколи замучыл Христа. Хоц тот Христос тыж жыд был, але над тым темный чловец не думат. Ненавидит наш карпаторосс жыда ищы зато, бо тот наш, карпаторусский жыд, як наш карпаторусский поп, жыл з нашего народа, жыл шпекуляциом, а служыл агентом правительству, котре, ци то мадыарске, австрийске, польске, все тому карпатороссу было врагом, угнетало го не лем социяльно, але и национально, попросту старалося го знищыти. И карпаторосс знає того жыда, яко помочника того империялистичного правительства. Кромі того карпаторосс знає жыда, яко шпекулянта-торговца, котрый його, неграмотного, ошукал, недоважыл, вопхал планый товар, роспил, приписал, продал грунт.

Та нам треба знати, што такого жыда в Сов. Союзі нїт! Тот наш, карпаторусский жыд-шпекулянт пропал в Сов. Союзі, он не має там права на жытя! Свою стару віру

жыд в Сов. Росии стратил, а принял нову віру, тоту саму, што и други народы Сов. Союза, віру в ліпшу будучность в богату будучность массы. А што тоту богату будучность для массы може принести лем общий труд той массы, розбудова, индустрия, жыд стал честным труженником. Никого так русский народ ненавидит сегодня, як шпекулянта, никого так сов. правительство не переслідує, як шпекулянтов. Гніздо шпекуляции, то приватна торговля. Но приватна торговля в Сов. Союзі совсім выгасат. Торговля переходит совсім в руки державы.

Русска революция совсім знищыла таке жыдовство, як мы розумієме, бо взяла жыдам грошы и вырвала им из рук торговлю, а запрятала их до роботы. Мы чытаме о жыдовских колониях на землі, о их колхозах, мы знаме, што много жыдов, котры были добрыма ремесниками, робит в сов. фабриках, яко перворядны робочы. Остальна часть, учены жыди, робят в офисах, многы занимают высокы міста, а то тоты, котры найспособнійшы на тоты міста. Але тот старый жыд, жыд-хусист, жыд-шпекулянт, в Сов. Союзі пропал раз на все. Он стал ровным гражданином, честным робочым, земледільцом, служащим сов. державы.

“Мы” в Сов. Союзі значыт всі разом народы, всі разом граждане, ніт поділу на религии, народы, рассы в гражданских правах. Тот поділ лем научный. Сов. граждане не одособняются по национальности, языку, вірі — а соединяются в одно “мы”, жыют разом, женятся едны з другыма и так уж помішаны, соединены, што никто их не може розлучыти. А соединены они роботом, трудом для одной ціли, для ціли устройства ліпшого жытя. Кто оттігатся от той ціли, то они не смотрят, ци он русский, ци жыд, ци грузин, ци татар — он их враг, кляссовый враг и такого врага нищат всі разом.

Зрештом нам не треба глядати приміров аж в Сов. Союзі. Мы можеме видіти и ту в Америкі, што жыди робочы ведут завзяту боротьбу з жыдами богачами, а нашы протоєреи входят в союз з жыдами богачами против рус-

ских рабочих и Сов. Союза. Богаты жыди им добры, до богатых жыдов чувствуют велику любовь, лем до бідных чуют ненависть. А коли бесідуют нам, што в России пануют жыди, то лем зато, бо знают, што наш народ в старом краю был ошукуваный жыдами шпекулянтами. Но таких именно шпекулянтов-жыдов должен каждый робочий ненавидіти, а найбільше ненавидит их гражданин Сов. Союза, так их ненавидит, што их совсім выкоренил. Жыди шпекулянты остали ищы в капиталистичных державах и они союзники врагов Сов. Союза.

Така правда о жыдах в Сов. Союзі.

Кому добри, а кому зле в Новой России.

В короткости довідализмяся о тых перемінах, якы зашли в России через революцию. Мы мало интересуемься тыма перемінами. Нас найбільше интересуе такой вопрос: Ци в России добри, ци в России зле? Каждого, кто вертат из Сов. Союза просимься, ци там добри, ци там зле. Тото нас барз интересуе. И едны, котры приходят из Сов. Союза, повідают, што там добри и все ліпше, але то або приятелі Сов. Союза и той новой системы, або люде безсторонны. Попы, епископы и білогвардейці повідают, што там пекло. Члены коммунистичной партии оповідают, што там найліпше на світі. Так само пишут и газеты. Робочы газеты надзвычай хвалят, прогресивны видят дашто добре дашто зле, капиталистичны, фашисткы, видят лем само зло. Однаково всі мусят признати, што Сов. Союз зробил огромный прогресс в индустрии и культурном поднесенію народных масс. Лем врагы Сов. Союза повідают, што тота ціла будова и тота культура росне штучно, против волі народа, под террором большевиков, што ниякого воодушевления, ниякой охоты до работы и будовы в народі ніт, а вшытко, што тот народ робит, то зо страху пред большевиками.

Тото, именно, не правда! А правда, што народны массы Сов. Союза сознают, што они робят и што хотят зроби. Тот план будовы и устройства их державы так прос-

тый, так зрозумілий, што кождому громадянину, а и школь-
ным дітям понятный. Тот план понятный и врагам той
новой державной системы, системы людского жытя. Рос-
ходится лем о того, ци люде потрафят жыти в той системі,
котра ставит на первом місті “мы”, а лем на другом “я”.
Ци человек може посвятити свое “я” на наше “мы”. И того
мене интересувало найбільше в Сов. Союзі.

7 ноября, на Красной Площади, я не виділ того “я”.
Може того я стояло даде меже заграничными гостями, може
даде ищы в бочной уличкі, але тот, выше 2 миллионна
масса, котра переплыла, перелялася через Красну Площадь,
то была одна, воодушевлена, соединена злята масса, пред
котром лем одна ціль. То было одно великанске “мы”. --

И правда тот, што тым частичкам той массы, котры
занедбали свое “я”, а злялися в одно “мы”, им жыся в
Сов. Союзі найліпше в світі. Но тоты, котры не могут
жертвувати своим я, бідуют, они сами одособняются от той
массы и тратятся, тратят общу ціль, а своей ціли в Сов.
Союзі мати не могут. Приміром в капиталистичной дер-
жаві вы можете установити собі ціль, штобы быти богачом.
Здаєся, што каждый громадянин кап. державы має тоту ціль,
бо то найвысша ціль человека старой віры на світі: взбо-
гатіти. Наскладати гроша, будувати дом красший от дру-
гого, два дома, три дома, штор, два шторы, чейн шторов,
фабрику дві фабрики, банк, и т. д.

— Я мам, я купил, я збудовал, я доробился, я выиграл
— я богатый и вшытко мам, што лем душа забagne . . .

Так радуєся своима здобытками, своим богатством стар-
рый с капиталистичном душом человек. То його радость
жытя. На той радости жытя поодинокых способных та-
лантливых людей взрослые богатства в капиталистичных дер-
жавах. Для той своей радости жытя они запрягали мил-
лионы народа, цілы массы робочых, штобы робили на тоты
богатства, для радости жытя единиц. Бо не будме такы дур-
ны, штобы зме думали, што капиталисты, богаче, розбудували
индустрию из даякого патриотизма, або для добра робо-

чих, шtbody они мали где centa заробити на фалаток хліба. Но, они тото богатство копили лем для свого я, для своійой радости жытя, а бідный робочий народ служыл им лем орудием для накопления того богатства для их радости жытя. А же бідный народ тоже даякой радости, хоцбы лем надіи на радость потребувал, то обіцяли му радость по смерти.

Такой радости жытя, котра заключатся в слові “я”, в Сов. Союзі больше ніт. Там радость жытя заключатся в слові “мы” . . .

— Мы збудували, мы виробили, мы открыли богатый штор, два, три, тысяч шторов — мы построили завод, два, три, сотки заводов, мы поорали, мы засіяли, маме урожай, мы перегнали капиталистов, мы будеме богаты! . .

То радость жытя сов. гражданина. Он мало звертат увагы, яке он має убраня, ци модне, мало звертат увагы на свою квартиру, але зато звертат огромну увагу, сколько вчера вытоплено стали, выкопано угля, добыто нафты, выпущено тракторов, автомобилей, наладовано вагонов. Он уважат тото вшытко за “наш”, а тым самым и свой масток, свое богатство и он тому богатству и його росту так радуеся, як каждый богач своему. Он знае, што разом з ростом того общего богатства и його жытя, разом з жытьем цілой массы, уліпшатся. Он так тото вырахувал, што так буде, як 2 и 2 то 4. Он повідат, што капиталист так вырахувати не може и не може быти так певный своего богатства, як сов. гражданин в массі народа. Бо капиталиста може обанкротити його конкурент, а там их никто обанкротити не може, бо конкурентов в державі не мают. Правда, може им знищыти их труд, их богатство война, но они войны не хотят, а як дакто захоче з нима войну, то най попробуе!

— Мы войны не хочеме, але и никого не боимеся . . .

И тото правда. Такой правды не може сказати ни одна друга держава, бо в каждой иной державі “я” на первом місті, а “мы” на другом.

И тому, хто тото розуміє, што выше виведено, в Сов. Союзі жыти добри, так добри, што ліпше ніт на світі. Сов. школа, література, преса, так научили думати массу сов. граждан, огромне большинство народа, а што до молодежи, то она все так думат. Так почала думати масса селянства.

Але коли вы того не розумієте и не чувствуете, лем под добром розумієте свои материяльны выгоды, свой комфорт, то вам в Сов. Союзі буде зле, всякому, хто прожыл в Америкі, а хоче жыти в Сов. Союзі, приходит дуже трудно. Тоты материяльны тілесны выгоды, комфодт, дае индустрия, а што до индустрии, до ей продукции товаров для выгоды, для комфорту, то Сов. Союзу ищы далеко до Америки. Америка выкопала миллиарды тон угля, вытопила миллиарды тон желіза и вшытко тото вошло в будову американской индустрии, котра дошла до надпродукции товаров. В Сов. Союзі брак товаров, брак будинков, брак комнат. Даколи в России массы народа жыли просто, так як мы, наши селяне, в старом краю. Думаю, што нашим селянам были доступнійшы промышленны выробы, фабричны выробы, як русскому селянству в России, бо мы все-таки жыли в индустрияльной, западной Европі. А азийскы народы старой России жыли ищы в норах, переходили з міста на місто, кочували. Тепер уж в Сов. Союзі жыєся массі народа далеко ліпше, як в Польшы, робочым ліпше, як в западной Европі — но в Америкі, яко найвысше индустрияльно розвитом краю, выгоды жытя ліпшы у робочого, котрый робит и має грошы. Американский робочий, котрый робит, може за свою плацу жыти далеко выгоднійше, як совітский робочий, сегодня. Но сов. робочий обеспеченый на случай болізни, безроботя, старости. Он не старатся своим личном будучностью, за його будучность стоит вся держава. Сов. робочий видит, што його положыня улпшатся, коли ниякий робочий у капиталиста того не видит, напротив видит, што його условия жытя погоршаються. Што-ж с того, што он сегодня робит, што жыє в 5 або 6

румах, што му електрика світит, газ варит, форнес гріе, коли он не певный, ци то до смерти буде так тепло, світло, сыто. Зависит то от його пана, а пан зависит от проспекити, от депрессии, от своего конкурента. Не лем робочий не певный тых скромных выгод, яки мае, але и сам його пан, капиталист, не певный своих.

Сов. робочий позбылся той непевности. Йому належытся вшытко того, што мае другий, што мае держава, што мае весь народ, а до народа належыт ціле огромное богатство державы. И сов. робочий знае певно, што як буде вдоволь товаров, вдоволь выгод, то и для него приде вдоволь.

Но тот робочий, котрый не выїзжал нигде за границу, уж сегодня довольный, бо он уж сегодня жые ліпше, як жыл пред тым. Он ліпшого не зазнал. Американец, в богатой во всякий товар и выгоды жытя Америки, уж зазнал ліпше и трудно му привыкнути до горшого, ци то в Америкі, ци в Сов. Союзі. И ніт што чудуватися, што коли поїде в Сов. Союз американец, а лем так, штобы робити, он не розуміе, не чувствуе так, як тамтот народ, то такой американец буде скоро вертати и проклинати Сов. Союз, где треба робити, а за пейду не мож істи, спати, убератися так, як в Америкі.

Но діло не в том, ци даякому американцу там добри, а діло в том, ци добри там тому народу, што там жые. А правда тота, што тому народу там ліпше, як было даколи и все с каждым роком условия жытя поправляються.

Бідуют там остатки старых упривилегиованых клясс и люде зо старом душом, котры того нового порядку нияк порозуміти не можут и не хотят. Но тых людей уж мало остало, бо многы из них доживають своего віку, а другы порозуміли и вмішалися в массу.

Пересічний робочий за границом не смотрит на тоты идеалы, котрый мае пред собом сов. робочий. Приміром американский робочий интересуеся тым, ци там ліпшы выгоды жытя для робочого як в Америкі. Уж было вспом-

нено, што выгоды жытя зависят от индустрии и от ей продукции товаров для жытя. Само собом розуміеся, што Сов. Союз в так коротком часі не мог дойти до той массовой продукции, до якой дошла американска индустрия. Таж недавно мы читали, што Сов. Союз покончыл перву пятилітку, тот фундамент индустрии и приступил до другой пятилітки, до будовы правдивой индустрии, до ей розвита, до массовой продукции товаров. Штобы сов. робочий мал тоты самы выгоды жытя, тоту саму массу всяких товаров, выгоду в домі, он мусит дойти в своих фабриках до такой массовой продукции товаров, до якой дошла американска индустрия. В тот час сов. робочий буде жыти далеко выгоднійше, як американский робочий, бо каждому сов. робочому тоты товары будут доступны в довольстві, не будут огранічены кризисом, безработьом — бо тоты товары там вырабляються для ужытку челоуіка, для ужытку всей массы, а не для профиту, для взбогачыня единиц.

Коли Сов. Союз дойде до той массовой продукции товаров и каждый сов. гражданин буде мати ліпшу выгоду, як працяючы робочы других, капиталистичных держав, втоды не лем тоты робочы, што не робят, станут за нову систему державного господарства, але и тоты, што робят, и заведут у себе таку саму систему господарства, значит социалистичну. Тото розуміют дуже добри уж тепер противники той системы и зато всіма силами стараються перешкодити Сов. Союзу в його будові, в розвиту индустрии при той новой системі. Зато збераються з войном на него, зато высылают своих агентов для убийств лидеров сов. правительства.

Наша головна задача, перва задача, стояти в обороні той державы, не лем наша, але задача всіх робочых світа, бо успіх Сов. Союза, успіх той новой системы, не лем успіх Сов. Союза и сов. робочых, але успіх всей робочой, бідной кляссы світа.

Ваньо Гунянка.

Книжки в Редакції "Лемко"

1. Мапа Лемковини на полотні -----	\$2.00
2. " " " на папері -----	0.50
3. Карпаторусскій Букварь— Ваньо Гунянка.....	0.15
4. Старый Край—Ваньо Гунянка -----	0.10
5. Борьба за Національны Права и Борьба за Соціальную Справедливость — Дрѣ С. С. Пыжь -----	0.10
6. Мысли о Кооперации—Родный Лемко -----	0.10
7. Прикарпатская Русь подѣ Чехословацкимъ Режимомъ — Дрѣ С. С. Пыжь -----	0.10
8. Сім Грѣхов Головных — Ваньо Гунянка -----	0.10
9. Збийска Полянка—Родный Лемко	0.10
10. Лемковскы Выродкы—Родный Лемко -----	0.10
11. Прада о России — Ваньо Гунянка -----	0.10

ДРАМАТИЧНА БИБЛИОТЕКА

1. Лемковске Весіля и Співанкы -----	0.10
2. Спаношене Хлопство -----	0.10
3. Ицко Сват -----	0.10
4. Муж Умер — Комедия — П. Ф. Телеп -----	0.10